

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp (Innst. S. nr. 147 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:42 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda Cathrine Hofstad (H) (ordfører for saken):

Det er en enstemmig komite som stiller seg bak forslaget fra Fremskrittspartiet om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp.

Politiet har de siste årene vært gjennom omfattende omstillingsprosesser i forbindelse med Politireform 2000. Et av målene bak reformen er å gjøre flere politifolk tilgjengelig for å hjelpe publikum. Politiet skal bruke minst mulig tid på unødig papirarbeid, slik at de kan gjøre det som er deres oppgave, nemlig å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Forslaget begrunnes i at polititjenestemenn i dag bruker mye tid på å forberede de nødvendige dokumenter for å gjøre påtalemyndigheten i stand til å utferdige forelegg eller oversende saken til pådømmelse i retten. Dette gjelder typiske ordensforstyrrelser – eller slik forslagsstillerne skriver i forslaget sitt, «typiske ordensforstyrrelser med ukomplisert hendelsesforløp». Gjennom en ordning der forenklet forelegg kan utstedes på stedet, blir det mer effektivt patruljetid ute blant publikum og mindre administrasjon. Politiet unngår da å måtte reise inn til stasjonen for å skrive anmeldelse, og får heller mulighet til å reagere mot flere ordensforstyrrelser.

For komiteen er det viktig å kunne vurdere tiltak som kan bidra til å øke den operative polititjenesten. Dette er et godt eksempel på hvordan vi kan få brukt Politiets ressurser mer effektivt.

I løpet av mars vil et utvalg som jobber med å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd, avgi sin utredning. Utvalget skal finne fram til sakstyper som det kan være aktuelt å avgjøre med forenklet forelegg. Forslagene i saken vil dermed bli oppfylt ved at Regjeringen legger fram for Stortinget forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertredselsene som den etter sin utredning finner egnet for en slik avgjørelse.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Hvis noen i denne salen mot formodning skulle tro at dette betyr at Fremskrittspartiet er i ferd med å bli «soft» – for å bruke et sånt begrep – er ikke det hensikten. Hensikten er å bidra til en mer fornuftig bruk av de ressursene som politiet har. Som medlemmer av justiskomiteen får vi tilbakemeldinger om hvordan politiet føler at hverdagen er, og det som dessverre ser ut til å være gjennomgående, er at de føler at de ikke får gjort det de faktisk ønsker å gjøre. Vi håper og tror at dette forslaget kan være med og bidra til at ting gjøres enklere og mer fornuftig.

Så må jeg få lov å gi honnør til sakens ordfører, som på en utmerket måte har samlet en ellers stridende komite til en løsning som jeg med spenning ser fram til resultatet av når Regjeringen skal følge dette opp.

Statsråd Odd Einar Dørum: I sluttrapporten fra «Prosjekt hurtigere straffesaksavvikling – Arbeidsgruppe 1» tilrår arbeidsgruppen at det utredes nærmere om flere former for lovbrudd kan avgjøres med forenklet forelegg, og om andre enn polititjenestemenn bør kunne utstede forelegget.

Sanksjonsutvalget, som ledes av assisterende riksadvokat Hans-Petter Jahre, ble oppnevnt ved kgl. resolusjon 26. januar 2001 for å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd. Utvalget er særskilt bedt om å vurdere nærmere de spørsmålene om forenklet forelegg som arbeidsgruppen reiste, og i den forbindelse vurdere om det bør gis generelle regler i straffeprosessloven om forenklete forelegg. Sanksjonsutvalget ventes å avgi sin utredning denne våren. Utredningen vil deretter bli sendt på høring.

På denne bakgrunn mener jeg at reglene om forenklet forelegg ikke bør endres før Sanksjonsutvalget har avgitt sin utredning og høringen av utredningen er gjennomført. Jeg har notert meg at justiskomiteen ikke har noe å bemerke til en slik framgangsmåte, og kan også konstatere – i en omskrivning – at bukk fra bunnen og bukk fra toppen møttes i samme stunden: at energi fra komiteen og energi fra Regjeringen og energi fra hele utredningsgruppen møttes i samme øyeblikk og har det omforente ønske å frita politiet fra arbeid som er unødvendig, la dem prioritere viktig arbeid og la livet bli enklere, og la det dermed også bli lettere å fange flere kriminelle!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 7

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003 (Innst. S. nr. 155 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:45 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til fem minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Helleland (H) (komiteens leder og ordfører for saken): Vi behandler i dag et Dokument nr. 8-forslag fra Senterpartiet om å utvide tiden for innsyn i egen mappe etter innsynsloven med ett år. Komiteen viser samstemt til at oppfølgingen av innsynsloven ble behandlet i Budsjett-innst. S. nr. 4 for 2002-2003, herunder også spørsmålet om en eventuell forlengelse av loven. Komiteen viser til de respektive partiers merknader i den forbindelse.

Det er altså en omkamp vi nå har. Vi hadde debatt om dette i forbindelse med budsjettinnstillingen, og som i budsjettinnstillingen er komiteen delt. Et flertall, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, går imot den foreslåtte forlengning og avviser forslaget. Det har ikke skjedd noe nytt som skulle tilsi en forlengning av fristen.

I begrunnelsen for forslaget vises det til at da Stortinget behandlet Lund-kommisjonens rapport, ble Regjeringen bedt om å fremme forslag til lov om tidsbegrenset innsyn i overvåkingspolitiets registre og arkiver samt foreslå regler om erstatning. Denne innsynsloven ble vedtatt i 1999, og fristen for å be om innsyn utløp 31. desember 2002.

Forslagsstillerne peker på at vi nå har erfart at det kom inn tusenvis av søknader umiddelbart før fristens utløp. Forslagsstillerens konklusjon er dermed at man må utvide fristen med ett år. Flertallets konklusjon er den stikk motsatte. Det kom inn over 12 000 søknader om å se mappa si, det vil ta minst to år å behandle alle søknadene. Departementet har drevet en bevisst og aktiv informasjonskampanje, hvor det ble kunngjort når fristen for innsyn gikk ut. Det faktum at mange søkte rett før fristens utløp, viser at denne kampanjen har virket. I tillegg ble det presisert at man skulle se romslig på søknader som kom inn noen dager etter fristen. Etter flertallets mening betyr dette at de som har hatt et ønske om å finne ut hva som eventuelt stod i en eventuell mappe, har hatt rikelig med tid til å bestemme seg for om de ville søke innsyn.

På denne bakgrunn foreslår flertallet at forslaget fra Senterpartiet avvises.

Knut Storberget (A): Det er en omkamp på denne saken – der er jeg for så vidt enig med saksordføreren – ut fra at vi behandlet den i forbindelse med budsjettet. Arbeiderpartiet har ikke hatt noen grunn til å endre standpunkt siden da, og i så måte hilser jeg omkampen velkommen, først og fremst for å få anledning til å spørre hva som er årsaken til at man ikke vil innrømme ytterli-

gere tid i forhold til dem som skulle ønske innsyn i sine mapper. Scenarioene kan være i hvert fall to: Vi står overfor en god del mennesker som fortsatt vil ha innsyn. Dette er en modningsprosess, mener vi. Vi har sett flere grupper, samene bl.a., som stadig kommer på banen i forhold til dette spørsmålet, og også andre. Men i den grad det ikke skulle være slik at det var mange, ville jo realiteten i loven ikke ha særlig konsekvens for myndighetene, all den tid man faktisk har et utvalg jobbene med mange søknader i år framover.

Denne nektelsen av å innrømme en slik forlengelse av fristen skaper bare i seg sjøl et grunnlag for å spørre: Hva er det som gjør – og særlig når vi vet at Justisdepartementet er ledet av en Venstre-statsråd – at man i denne saken faktisk velger å gjøre det man i mange andre sammenhenger har beskyldt det parti jeg representerer, Arbeiderpartiet, for, nemlig – feilaktig – nærmest å dyrke en kultur for lukkethet og dyrke en kultur som går på overvåking. Hva er det som gjør at man nå ikke kan gå med på dette, når vi ser at det er et behov ute? Og skulle det ikke være et behov ute, ja så skulle det ikke være av særlig betydning likevel å gi denne rettigheten. Så i denne debatten syns jeg det er på tide at vi får vite hva årsaken til dette er. For det som er essensen i det hele, er at vi i Norge har vært gjennom en veldig god prosess i forhold til det som har vært etterløpet av Lund-kommisjonens arbeid, og det bør ikke strande på formalistiske begrunnelser i forhold til å kunne få en god avrundning av et rimelig kjedelig kapittel i norsk historie.

Inga Marte Thorkildsen (SV): SV støtter fullt og helt forslaget fra representantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003. SV foreslo sammen med Arbeiderpartiet i budsjettinnstillinga for inneværende år at denne loven burde forlenges. For SV betyr innsynsloven spesielt mye. Vi har mange medlemmer som har opplevd hvordan overvåkingspolitiet ulovlig har overvåket dem, vi har medlemmer som har fått reduserte muligheter og redusert livskvalitet fordi deres politiske engasjement for en bedre verden ble ansett som en trussel mot rikets sikkerhet. Mennesker i Norge opplevde at ektefeller ble bedt om å angi hverandre, at det ble umulig å få arbeid, at venner de stolte på, i virkeligheten stod på det såkalte hysj-politiets informantlister – og at årsaken til dette var et lovlig og legitimt politisk ståsted og engasjement.

SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet ønsker at innsynsloven skal gjeninnføres fram til 31. desember i år, altså i ett år ekstra. Dette får vi ikke flertall for, noe vi beklager. Rett før fristens utløp 31. desember i fjor kom det inn tusenvis av søknader til Innsynsutvalget. Etter hvert som enkeltpersoner har fått oversikt over hva som ligger i mappene deres og dette er blitt kjent, har det vist seg at stadig flere har følt behov for å sjekke om de har mapper på seg, de også, og i så fall hva som er innholdet i disse mappene. Man kan ikke utelukke at opplysninger som kommer fram gjennom innsyn i mapper i tida framover, kan lede til at flere enkeltpersoner og nye grupper ønsker

å sjekke sine mapper. Som forslagsstillerne peker på, er kvinnebevegelsen og den samiske befolkning eksempler på grupper som seint er blitt klar over at de kan ha blitt utsatt for overvåking. Vi kan heller ikke utelukke at noen ikke har vært klar over at fristen for å be om innsyn utløp 1. januar.

Siden Innsynsutvalget vil være operativt i relativt lang tid framover, og det, som vi nå har påpekt, finnes mange gode grunner til at fristen bør forlenges med ett år, mener vi det er sterkt å beklage at det ikke blir flertall for forslaget fra representantene Haga og Skjørestad, et forslag som også har vært fremmet av SV og Arbeiderpartiet tidligere.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet meiner det er høgst relevant at Stortinget tek ei ny drøfting av om mellombels lov om rett til innsyn i overvåkingspolitiet sine arkiv skal innførast att. Vi støtta det forslaget som Arbeiderpartiet og SV fremma i samband med budsjettinnstillinga, men vi meiner faktisk at behovet for ei forlenging av lova vart forsterka etter at budsjettinnstillinga var ferdigbehandla frå Stortinget si side. Erfaringane både før og i løpet av desember 2002 tilseier at mange av søknadene som Innsynsutvalet no skal gjennomgå, kom rett før fristen gjekk ut, og etter kvart som fleire òg vart gitt moglegheit til innsyn, vart altså behovet forsterka for andre med omsyn til å stilla spørsmål ved om dei òg hadde ei mappe. Det gjaldt f.eks. folk som hadde vore engasjerte i kvinnesaksspørsmål, og det gjaldt den samiske befolkninga som gruppe. Eg synest at vi skulle koma Sametinget sitt ynske på dette punktet i møte.

Dersom det hadde vore slik at alle søknadene no var ferdigbehandla, kunne eg hatt større forståing for fleirtallets kontante avvising. Men når det no er slik at det er all grunn til å tru at Innsynsutvalet kjem til å ha arbeid i nærare to år, skulle det ikkje vera praktiske hindringar for å innføra denne mellombelse lova att. Tvert imot skulle det innebera ei forsikring på alle hald for at dei som her ville be om innsyn, vart gitt ei praktisk moglegheit til det. Vi synest Arbeiderpartiet og SV har sagt dette veldig greitt i innstillinga frå komiteen, der dei har peikt på at enkeltpersonar har moglegheit til å klaga til EOS-utvalet dersom dei føler seg ulovleg overvaka, men det er altså ikkje ei ordning som er like god som den som var i innsynslova. Vi stiller oss faktisk heilt uforståande til at ikkje stortingsfleirtallet skulle kunna ta omsyn til erfaringane frå slutten av 2002 og koma dette forslaget i møte.

Finn Martin Vallersnes hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Knut Storberget får ordet utenom tur for å ta opp et forslag.

Knut Storberget (A): Da tar jeg opp forslaget som Arbeiderpartiet er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Knut Storberget har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Odd Einar Dørum: Midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre, innsynsloven, trådte i kraft 1. januar 2000. Etter at innsynsloven var trådt i kraft, ble informasjon om innsynsordningen kunngjort i alle landets aviser. Dette skjedde 1. februar 2000. I tillegg ble 45 000 informasjonsfoldere om innsynsordningen distribuert til samtlige politidistrikter og kommunale biblioteker samt til flere norske ambassader og konsulater. Innsynsordningen ble også omtalt en rekke ganger, bl.a. i riksdekkende aviser, tv og radio.

Siste frist for å søke om innsyn var 31. desember 2002. Informasjon om sluttdato for å søke om innsyn ble i tidsrommet 7.–8. november 2002 kunngjort i alle landets dagsaviser. Kunngjøringsteksten ble oversatt til samisk og fordelt i ca. 2 000 eksemplarer til samiske miljøer, lokale lensmannskontorer, politidistrikt og kommunale hovedbiblioteker i de tre nordligste fylkene. Det ble også opprettet en telefonkontakt for samiskspråklige i regi av Kommunal- og regionaldepartementet.

Som kjent vedtok Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2003 at innsynsloven ikke skal forlenges. Dette er jeg tilfreds med. Etter min mening har den norske stat gjennom innsynsordningen vist stor vilje og evne til å gjøre opp for gammel urett. Stortingets forutsetning var at innsynsloven skulle gjelde i en tidsbestemt periode på tre år. Innsynsperioden er ute, og man bør nå kunne sette sluttstrek. Vi har hatt en nesten enestående ordning med innsyn i registrerte opplysninger, og vi har et uavhengig utvalg med tilhørende sekretariat som vurderer søknadene om innsyn og erstatning. Jeg viser til og vil gjerne understreke at Stortinget gjennom EOS-utvalget fortsatt har en permanent kontrollordning for EOS-tjenestene uavhengig av Regjeringen og tjenestene selv. Utvalget skal bl.a. føre regelmessig tilsyn med tjenestene og undersøke klager fra enkeltpersoner og organisasjoner. At det nå har kommet inn over 12 000 søknader, viser at departementet nådde godt fram i sin informasjonssatsing.

Jeg vil gjerne tilføye fra Stortingets talerstol at jeg har tidligere gitt uttrykk for at om det gjennom innsynssekretariatets sluttarbeid kommer fram opplysninger, bl.a. om de samiske miljøer, vil jeg etter at dette arbeidet er sluttført, initiere at historikere kan se på dette på samme måte som et regjeringsgangsatt historikerarbeid gjennomgikk norske overvåkingsregistre fra 1914–1997, altså historikerverket fra Berg og Eriksen. Det er en virksomhet som jeg tidligere har sagt at det kan være aktuelt å ta opp etter at Innsynsutvalget er ferdig, og se på forskjellige sider av den perioden som er dekket gjennom Lund-kommisjonens arbeid, og som også har resultert i at Stortinget laget ordningen med EOS-utvalget, som jeg oppfatter som en særdeles viktig ordning for rettssikkerhet, men også for kontroll med en viktig tjeneste og garanti for landets borgere.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 2445)

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:70 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre snarlig bygging av gasskraftverk i Norge – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:59 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om statlig myndighetsansvar for å bygge hovedrørledninger for naturgass til bruk i Norge – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

I

Dokument nr. 8:28 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga om bedre kontroll med matvarer og tydelig merking av hvilket land matvarene kommer fra – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for opprinnelsesmerking av matvarer.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 49 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.22.26)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:41 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om endringer i straffeprosessloven for å gi utvidet adgang til bruk av DNA-bevis i straffesaker – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertrødelserne som den etter sin utredning finner egnet for en slik avgjørelse.
2. Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av forenklet forelegg i slike saker.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Knut Storberget satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:45 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003 – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 49 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.24.06)

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 blir det bevilget under følgende kapitler:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
939		Støtte til skipsbygging (jf. kap. 3939)	
	51 (ny)	Overføring til fond for en begrenset ordning for støtte ved skipskontrakter	300 000 000
3939 (nytt)		Støtte til skipsbygging (jf. kap. 939)	
	50	Tilbakeføring fra fond for støtte ved skipskontrakter	300 000 000

II

Stortinget samtykker i at det innføres en begrenset verftsstøtteordning med virkning fra og med 15. mars 2003 inntil 31. mars 2004 i tråd med det opplegget som er skissert i proposisjonen.

III

Stortinget gir Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å gi nærmere retningslinjer og til å foreta den nærmere praktiske tilpasning av ordningen i tråd med det opplegget som er skissert i proposisjonen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 19.25.
